

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 229/09-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. V., Š., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2 C 193/2007 a Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 Co 81/2008 a takto

rozhodol:

Sťažnosť Ing. M. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2009 osobne do podateľne doručená sťažnosť Ing. M. V., Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 193/2007 a Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 Co 81/2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 2. októbra 2007 podal okresnému súdu žalobu proti M., a. s. (ďalej len „žalovaná“), o vyslovenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, a to kvôli nesplneniu ponukovej povinnosti zo strany žalovanej. Výpoveď bola odôvodnená racionalizačnými opatreniami s tým, že došlo k zrušeniu pracovného miesta obchodného zástupcu pre Ukrajinu, ktoré zastával sťažovateľ. Žalovaná zároveň tvrdila, že nemá pre sťažovateľa iné vhodné pracovné miesto, a preto sa sťažovateľ stal pre ňu nadbytočným. V skutočnosti žalovaná mala voľné pracovné miesta, resp. mala možnosť sťažovateľa ďalej zamestnávať. Žalovaná so sťažovateľom nerokovala a neponúkla mu žiadne pracovné miesto, a ani také, ktoré by nezodpovedalo jeho kvalifikácii. Vzhľadom na situáciu na trhu práce by bol sťažovateľ prijal akékoľvek iné pracovné miesto, ktoré by mu žalovaná ponúkla. Rozsudkom okresného súdu č. k. 2 C 193/2007-96 z 29. januára 2008 bola žaloba sťažovateľa zamietnutá. Tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého mu žalovaná žiadne pracovné miesto neponúkla a v danom smere s ním ani nekomunikovala, vyhodnotil ako účelovú obranu, ale na druhej strane tvrdenie žalovanej (Mgr. P. P.) o ústnom osobnom rokovaní 20. júna 2007 spojenom s informáciou o voľných pracovných miestach a ich údajným odmietnutím zo strany sťažovateľa však akceptoval. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu 5. marca 2008 odvolanie s tým, že žalovaná nesplnila svoju povinnosť ponúknuť mu akékoľvek voľné pracovné miesto bez ohľadu na to, či ide o robotnícke alebo „THP“ miesto bez prihliadnutia na vzdelanie zamestnanca. Rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 81/2008-115 z 22. januára 2009 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Rozsudkami všeobecných súdov bol sťažovateľ v porovnaní so žalovanou účelovo znevýhodnený. Odôvodnenie rozsudkov v súvislosti so splnením ponukovej povinnosti je nedostatočné a je v rozpore s dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise. Všeobecné súdy taktiež pochybili v otázke dôkazného bremena, ktoré je správne na strane žalovanej, pretože ide o objektívnu právnu skutočnosť, ktorú má dokazovať žalovaná.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 C 193/2007 a krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 81/2008. Požaduje tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 2 Co 81/2008-115 z 22. januára 2009 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 2 C 193/2007-96 z 29. januára 2008. Podľa názoru krajského súdu povinnosť zamestnávateľa ponúknuť zamestnancovi iné vhodné zamestnanie (§ 63 ods. 2 Zákonníka práce) je hmotnoprávnou podmienkou výpovede zo strany zamestnávateľa. Jej nesplnenie spôsobuje neplatnosť výpovede. Ak zamestnávateľ v mieste, ktoré bolo dohodnuté v pracovnej zmluve ako miesto výkonu práce, nemá pre zamestnanca žiadnu prácu alebo žiadnu vhodnú prácu podľa Zákonníka práce, svoju ponukovú povinnosť ani nemôže splniť. Musí však preukázať, že predtým, ako dal zamestnancovi výpoveď, nedisponoval žiadnym voľným pracovným miestom v mieste, ktoré bolo dohodnuté v pracovnej zmluve ako miesto výkonu práce, ktoré by mohol zamestnancovi ponúknuť. Inou pre zamestnanca vhodnou prácou sa rozumie práca zodpovedajúca zdravotnému stavu, schopnostiam a pokiaľ možno aj jeho kvalifikácii. Takou prácou treba rozumieť predovšetkým prácu zodpovedajúcu kvalifikácii zamestnanca a až potom prácu, ktorá pokiaľ možno najviac zodpovedá kvalifikácii zamestnanca. Napokon ide o prácu, na ktorú sa nevyžaduje osobitná kvalifikácia. Vhodnou prácou nie je však taká práca, ktorú zamestnanec nie je schopný vykonávať vzhľadom na svoj zdravotný stav, pre svoje obmedzené schopnosti alebo pre nedostatok kvalifikácie. Z vykonaného dokazovania vyplynulo a medzi účastníkmi nebola spornou skutočnosť, že žalovaná nedisponovala voľným pracovným miestom zodpovedajúcim kvalifikácii sťažovateľa. V konaní pred okresným súdom sa preukázalo, že žalovaná mala dve voľné miesta v kategórii „R“, a to miesto technológa a vodiča mestskej dopravy. Keďže na vykonávanie funkcie technológa sa vyžadovalo odborné vzdelanie (vysoká škola chemicko-technologického zamerania, pričom sťažovateľ mal ekonomické vzdelanie) a pre výkon funkcie vodiča sa vyžadovalo vodičské oprávnenie skupiny C (sťažovateľ nemal žiadne vodičské oprávnenie), uvedené miesta nemožno považovať za také, ktoré by boli vhodnou prácou pre sťažovateľa. Za takýchto okolností je bez právneho významu, či tieto miesta boli, alebo neboli sťažovateľovi ponúknuté, pretože žalovaná ich sťažovateľovi nemohla ponúknuť, keďže nespĺňal kvalifikačné predpoklady na vykonávanie týchto prác. Žalovaná teda preukázateľne nedisponovala voľným pracovným miestom, ktoré by mohla sťažovateľovi ponúknuť. Znamená to, že v danom prípade nesplnenie ponukovej povinnosti nemôže byť dôvodom neplatnosti výpovede. Záver okresného súdu, že ponuková povinnosť bola splnená, resp. že

žalovaná nemala pre sťažovateľa vhodné pracovné miesto, je potrebné považovať za vecne správny. Rozsudok bol právnenému zástupcovi sťažovateľa podľa jeho prezentačnej pečiatky doručený 17. marca 2009.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 2 C 193/2007, nie je daná právomoc ústavného súdu o tejto časti sťažnosti konať a rozhodnúť.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade bolo proti rozsudku okresného súdu prípustné odvolanie ako riadny opravný

prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v odvolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 81/2008. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podstatou sťažnosti je námietka nesprávneho a nevyváženého hodnotenia vykonaných dôkazov z dôvodu, že okresný súd uveril tvrdeniu žalovanej, podľa ktorého voľné miesta sťažovateľovi ponúkla, avšak ten ich neakceptoval, hoci v skutočnosti žalovaná takúto ponuku neurobila a o danej téme so sťažovateľom vôbec nekomunikovala.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné konštatovať, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je založené na odlišných záveroch, než aké sťažovateľ namieta. Krajský súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa hodnotením dôkazom vo vzťahu k tomu, či žalovaná svoju ponukovú povinnosť splnila alebo nie. Podľa jeho názoru je totiž táto okolnosť irelevantná z dôvodu, že ani jedno z existujúcich dvoch voľných pracovných miest nemohol sťažovateľ zastávať z dôvodu nedostatočnej kvalifikácie. To je práve dôvodom, pre ktorý podľa krajského súdu žalovanej ponuková povinnosť vôbec nevznikla, a preto nemohla byť ani porušená. Na tieto skutkové a právne závery krajského súdu sťažovateľ v podanej sťažnosti vôbec nereaguje a nespochybňuje ich.

Odôvodnenie skutkových a právnych záverov krajského súdu sa preto vôbec nejaví ako arbitrárne, či zjavne neodôvodnené. Je vnútorne konzistentné a presvedčivé.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2009